

Ratko Petrić, Svevid

ptorski izraz, Ratko Petrić će se uputiti ka „ilustriranju“ uočene i odabrane problematike. Naravno, ne radi se ovde o bukvalnoj deskripciji. Pre bi se moglo reći da posnaženim realizmom (koji u pojedinim ostvarenjima dostiže zavidan stepen) umetnik potencira metaforičke značajke svojih vajarskih produkata. Ukoliko to određeni sadržaji i „poruka“ zahtevaju Petrić će začas prihvatiti stilizaciju prvotnog realističkog oblika, u procesu realizacije će čak iskazati drastičnu destrukcijsku odlučnost i dospeti do jednostavnosti formalnog sklopa koji će „uporno“ sadržavati jasnu naznaku prvotnog anegdotskog stava i koji će snagom efektnog akcenta upućivati na umetnikov sud, na njegov odnos prema svetu. Pri svemu tome će zadržati generalni stav duhovitog komentatora, dobronamernog ironičara, umetnika koji razmišlja o egzistencijalnim temama čoveka i njegove sudbine. Značajno je napomenuti da pri svemu tome umetnik nije na nekakvoj „distanci“ u odnosu na sadržaj svoga dela. Poput neizbežnosti sudbinskog usuda Petrić preživljava sveukupno zlo, prelama ga kroz sopstvenu demijuršku prizmu, ostavlja u strukturi i na skulpturi tragove ispaštanja, da bi se pred posetiocima izložbe, pred svojim posmatračima konačno pojavio kao svesni i kritički svedok sveta i vreme na u kome živimo.

UVODNA NAPOMENA UZ RUBRIKU „IZLOŽBE“

Ovim brojem Nova serija časopisa „Umetnost“ završava objavljivanje tekstova koji treba da predstavljaju most sa poslednjim brojem ranije serije. Smatramo da smo većinu značajnih izložbi pokrili i da smo na taj način obeležili bar deo onog što se intenzivno dešavalo na planu umetnosti u Beogradu poslednjih godina.

Na žalost to nismo uspeali da učinimo i za ostale naše umetničke centre, ali, na sreću, dva centra imaju svoja glasila („Život umjetnosti“ u Zagrebu i „Sinteza“ u Ljubljani) koja su to redovno činila.

U narednom broju, a to će biti dokaz da smo počeli redovno da izlazimo, naći će se i tekstovi koji će u potpunosti, koliko je to, kada je umetnost u pitanju, moguće, davati izložbeni presek svojih sredina. I ne samo to, već ukazivati, putem eseja, studija i pre svega kritičkih preispitivanja, na značajne događaje na planu likovne i primenjene umetnosti, dizajna i arhitekture.

Koncept u slici

Umetnička galerija
Vladimir Veličkovski

Posle održavanja u nekoliko jugoslovenskih gradova i u Skoplje je došla interesantna izložba „Koncept u slici“, čiji je autor beogradski kritičar Aleksandar Bogojević. To se mišljenje potkrepljuje činjenicom da je učinjen ozbiljan teoretsko-kritički napor da se obradi i prezentira delo većine jugoslovenskih umetnika koji se na neki način povezuju sa tretiranom problematikom. Reč je o umetničkom stvaranju koje se po svojim specifičnostima izdvaja u kontekstu aktuelnih pokreta u jugoslovenskoj umetnosti u prošloj deceniji. Njegova paralelna prisutnost sa drugim karakterističnim strujanjima u ovom periodu dala je povoda autoru da ovu tendenciju nazove umerenom avangardom i trećom strujom u jugoslovenskoj likovnoj umetnosti. To se čini opravdanim jer se radi o neobičnim, ne bez izvesnog paradoksa kontradiktornosti, povezivanjem tradicionalne slikarske prakse i nekih novih konceptualističkih istraživanja. U delima prezentiranih umetnika primetljivo je, u različitoj meri i produbljenost, pomirenje materijalizovanog estetskog objekta, fizičkog metjerskog sloja dela sa sadržinama koje su bliske nematerijalizovanom konceptualizmu, vizuelnog i predmetnog sa nad-realnim i neopipljivim. Radi se o svojevrsnom sintetizovanju ovih dveju krajnje različitih komponenti u jednom vidu modifikovanog konceptualizovanog realizma koji svoja polazišta traži u okviru onoga što je poznato kao novi, radikalni ili hiper realizam, istorijski i aktuelan. Prevlađivanje i pomicanje gole vizuelne činjenice ka novim sadržajima, dešava se u tretiranju i posmatranju vizuelnog materijala u likovno-sadržinskom kontekstu koji omogućuje ovim „tradicionalno-novim“ delima da dobiju „jaču konkretizaciju poruke“.

Bez obzira na to u kolikoj se meri radi o novom prodoru u umetnosti evidentno, reč je o proširivanju izraznih mogućnosti i o specifičnoj poetici u kontekstu tradicionalnog štafelajnog slikarstva. Tako se u delima susreću manji ili više izraženi otkloni i prevlađivanje prepoznatljive, direktne i eksplicitne vizuelne činjenice, različit stepen njene transformacije u „novoj“ „integralnoj“ slici. Zastupljena su dela koja „strogi realizam“ i foto-predložak ublažuju u jednoj intimiziranoj varijanti koja je manje impersonalna, sadržeći izrazitije elemente i realizma, analitičnosti, znakovnosti i „mentalnu atmosferu“ karakterističnu za ovaj oblik „klasičnog konceptualizma“ (Rodoljub Anastasov, Milan Blanuša, Aleksandar Cvetković, Božidar Damjanovski, Tanas Lulovski, Dragan Mojović, Dušan Todorović, Ivo Friščić itd.)

Na izložbi nisu bila zastupljena dela Borisa Jesiha jednog od onih umetnika čije je stvaralaštvo poslužilo autoru izložbe za ubedljivije „dokazivanje“ i razvijanje vlastitih stavova. Takođe, nije izlagao Tanas Lulovski ali iz ličnih razloga.

Pored nekih konceptijskih i kvalitativnih neubedljivosti može se reći da je izložba izborom umetnika opravdala teoretske postavke Bogojevića sa primedbom da se ona može proširiti i drugim predstavnicima ove tendencije, time što se ne mora uvek voditi računa da to budu poznata i već proverena imena u jugoslovenskoj umetnosti.